Scris de Pr. Serafim Rose
Marţi, 26 Ianuarie 2021 23:01

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea realismul ia locul romantismului, socialismul științific înlocuiește socialismul utopic, ideea luptei de clasă este promovată de propagandiști ca Marx, iar industrialismul, prin condițiile precare ale sistemului de fabrică, contribuie la neliniște și tulburări sociale. Revoluția încetează de a mai fi un apanaj al visătorilor și se clamează trecerea la acțiune.

În această prelegere vom prezente cele mai radicale filosofii revoluționare, deși niciuna dintre acestea nu ne va dezvălui în întregime teologia Revoluției. Pentru a descifra sensul Revoluției trebuie să le vedem împreună și să le citim prin cheia creștinismului ortodox.

Activitatea diavolului devine din ce în ce mai evidentă iar numele său începe să fie invocat. (vezi Ivan Karamazov).

Revoluția de la 1848

Revoluția nu a avut consecințe politice imediate, dar a adus pentru prima dată spectrul roșu (al comunismului). „Manifesul Comunist” al lui Marx a apărut în ianuarie 1848, chiar înainte de declanșarea revoluțiilor.

Revoluția a debutat în Franța la 22 februarie, când demonstrațiile și întâlnirile politice au fost

întrerupte. La câteva ore de la începutul protestelor, regele a părăsit Parisul. Reformatorii sociali s-au întâlnit pentru a organiza republica.

„În numai câteva ore monarhia a dispărut, iar în locul ei a fost proclamată republica social-democrată.” (Nesta Webster)”

„Însă acum, oamenii care contribuiseră la declanșarea crizei erau confruntați cu munca de reconstrucție. Iar aceasta era ceva cu totul diferit. Una este să stai la birou în liniște și să scrii despre frumusețea revoluției și cu totul altceva să te afli în mijlocul unui oraș în fierbere unde izvoarele legii și ordinii au fost înăbușite. Una este să discuți romantic despre suveranitatea poporului și mult mai puțin mângâietor pentru vanitatea cuiva este să fie luat la rost de muncitori în carne și oase, care cer îndeplinirea promisiunilor făcute. Aceasta a fost experiența celor care au compus Guvernul Provizoriu la o zi după abdicarea regelui. Toți avocații revoluției sociale, au dat acum cu nasul pentru prima oară de revoluție și le-a plăcut mult mai puțin decât atunci când au întâlnit-o pe hârtie.”

„Arborarea steagului roșu de către populație – descrisă de Lamartine ca un simbol al amenințărilor și dezordinilor – a produs teroare în inimile tuturor, cu excepția lui Louis Blanc. De-abia când Lamartine a ținut un discurs înflăcărat și a cerut mulțimii furioase să înlocuiască steagul roșu cu tricolorul, acesta din urmă a fost coborât iar deputații au putut să se retragă la Hotel de Ville și să discute noua schemă de guvern.”

„În toată istoria Mișcării Muncitorești nu a existat o scenă mai dramatică decât cea care avea loc acum. În jurul mesei de consiliu stăteau oameni care în ultimii zece ani au hrănit entuziasmul poporului pentru principiile primei revoluții: Lamartine, panegiristul girondinilor, Louis Blanc, robespierristul, Ledru Rollin a cărui principală mândrie consta în asemănarea cu Danton. ”

„Dintr-odată ușa camerei de consiliu a fost deschisă iar un muncitor a intrat cu arma în mână, fața convulsionată de furie, urmat de câțiva dintre tovarășii săi. Îndreptându-se spre masa unde stăteau tremurând demagogii, Marche, pentru că acesta era numele liderului delegației, a lovit podeaua cu arma și a strigat cu putere:

Cetățeni, au trecut 24 de ore de când s-a înfăptuit revoluția. Oamenii așteaptă rezultatele. M-au

trimis să vă spun că nu mai acceptă întârzieri. Doresc dreptul la muncă – dreptul la muncă acum.

La 24 de ore de la înfăptuirea revoluției, Noile Ceruri și Noul Pământ nu fuseseră încă create! Teoreticienii au făcut calcule fără să ia în considerare nerăbdarea uriașă a Poporului, au uitat că pentru minţile simple și practice a da înseamnă a da repede și acum; că schimbările sociale fundamentale reprezentate de Louis Blanc și a sa Organizație a Muncii ca pe o simplă problemă au fost acceptate de muncitori în același spirit lipsit de îndoială; Marche și tovarășii săi nu puteau avea nicio idee despre greutățile imense provocate de ajustarea condițiilor de muncă, de timpul necesar pentru reconstrucția întregului sistem social. Li s-a promis dreptul la muncă, iar organizarea gigantică pe care o presupunea acea formulă succintă trebuia realizată într-o zi și pusă în funcțiune dintr-odată.

Louis Blanc recunoștea că primul sentiment stârnit la auzul tiradei lui Marche a fost unul de furie. Ar fi fost mai potrivit dacă ar fi spus că era un sentiment de rușine. El, mai mult decât toți ceilalți, le-a arătat muncitorilor tărâmul făgăduinței, iar acum, când s-a dovedit a fi o iluzie, el, mai mult decât toți ceilalți, era vinovatul. Înainte de a promite trebuie să știi cum să aduci la îndeplinire și să aduci la îndeplinire fără întârziere.

În opinia muncitorilor, Lamartine era, se pare, principalul obstacol în calea cerinței lor pentru dreptul la muncă. De-a lungul întregii sale tirade, Marche și-a fixat ochii obraznici asupra poetului girondinilor. Scandalizat de această atitudine, Lamartine a dat un răspuns într-un ton categoric spunând că, și dacă ar fi amenința cu o mie de morți, și dacă ar fi târât de Marche și tovarășii săi în fața tunurilor încărcate din stradă, tot nu ar semna un decret al cărui sens nu l-ar înțelege. Într-un final, trecând peste enervarea sa, a adoptat un ton mai împăciuitor și punându-și mâna pe brațul muncitorului înfuriat, l-a rugat să aibă răbdare, arătându-i că oricât de legitimă ar fi cererea sa, o asemenea măsură, precum organizarea muncii, necesită timp pentru a fi elaborată, că în fața unui număr de atât de mare de probleme stringente guvernul are nevoie de timp pentru a-și formula proiectele, că toți oamenii competenți trebuie consultați...

Elocvența poetului a avut câștig de cauză și treptat furia lui Marche s-a stins. Muncitorii, oameni cinstiți, atinși de sinceritatea evidentă a vorbitorului, s-au privit unii pe alții în ochi, întrebători, având o expresie de înduplecare, iar Marche, văzându-le atitudinea a strigat:

Ei bine, da, vom aștepta. Vom avea încredere în guvernul nostru. Oamenii vor aștepta; vor avea trei luni de suferință în slujba republicii!

Au existat cuvinte mai jalnice în întreaga istorie a revoluției sociale? Precum strămoșii lor de la 1792, acești oameni erau gata să sufere, să se sacrifice pentru că nou formata republică întruchipa pentru ei singura salvare a Franței, și, animați de acest nobil entuziasm, erau gata să aibă încredere în escrocii politici care i-au mânat cu promisiuni pentru a a se revolta zadarnic.

Chiar în momentul în care Lamartine cerea răbdare, Louis Blanc, încă pornit să pună în aplicare teoriile sale netestate, s-a retras în golul unei ferestre, acolo unde, alături de Flocon și Ledru Rollin, a scris decretul, bazat pe al 10-lea articol al Declarației Drepturilor Omului a lui Robespierre, prin care Guvernul Provizoriu promitea muncă garantată pentru toți cetățenii. Louis Blanc era probabil singurul dintre cei prezenți acolo care credea în posibilitatea împlinirii acestei promisiunii, însă, în pofida neîncrederii lor, toți au semnat-o și în aceeași zi decretul a fost citit în public în tot Parisul.

Două zile mai târziu Atelierele Naționale, care urmau să furnizeze locurile de muncă promise, au fost deschise sub conducerea lui Emile Thomas și a lui M. Marie. Rezultatul a fost, inevitabil, dezastruos. Munca necesară fiind insuficientă, muncitorii au fost trimiși de colo-colo, de la un angajator la altul, au fost înființate slujbe inutile care s-au dovedit în mod necesar descurajante pentru cei implicați, în timp meșteșugarii fără comenzi trebuiau să fie susținuți printr-un ajutor de șomaj. Această ultimă măsură, cea mai descurajantă dintre toate, a avut drept consecință atragerea în Paris a mii de muncitori din toată țara, chiar și din străinătate.”

Idealismul muncitorilor

„De partea cealaltă, muncitorii s-au dovedit a fi în cea mai mare parte perfect rezonabili și raționali, cerând protecție din partea intermediarilor, o reducere a orelor de muncă la 10 sau 11 ore pe zi, motivând poate justificat atunci că zilele de muncă reprezentau 14 sau 15 ore. Astăzi această motivație a fost pervertită în sistemul dezastruos în care cu cât este ziua de muncă mai lungă cu atât sunt mai puțini muncitori implicați, iar muncitorii ocupați câștigă un salariu care ar putea fi împărțit la un număr mai mare de oameni. De asemenea, au criticat munca în exces ca fiind o piedică în calea educației și a dezvoltării lor intelectuale.

În orice caz, fie că aveau sau nu dreptate în teoriile lor de economie politică, oamenii din Paris s-au dovedit a nu fi în niciun fel înclinați spre violență în timpul acestei crize. Oamenii nu au

dorit vărsare de sânge și baricade, incendieri și distrugeri. Dacă ar fi să reducem sumar cererile lor, ei au vrut doar două lucruri: pâine și muncă. Ar fi putut fi formulată o cerere mai dreaptă? Și după cum s-a exprimat Marche, erau gata să aștepte, să sufere, să se sacrifice nu doar pentru bunăstarea lor finală, ci pentru gloria Franței. Înșelați de vizionari, iluzionați de beneficiile primei Revoluții Franceze, nu au cerut o repetare a grozăviilor din trecut, ci au cerut doar să fie lăsați să muncească în liniște și fraternitate.

Astfel scriau vopsitorii de materiale către Guvernul Provizoriu la sfârșitul lui martie 1848:

„Cetățeni, noi, muncitorii înșiși, vopsitori, vă oferim sprijinul nostru modest și vă aducem 2000 de franci pentru a vă ajuta în succesul nobilei voastre întreprinderi ...

Cei care cred că ne vom întoarce la scenele sângeroase din istoria noastră să stea potoliți! Să stea potoliți! Nici războiul civil, nici războiul extern, nu vor eviscera frumoasa noastră Franță! Să nu-și facă griji nici în privința Adunării Noastre Naționale, deoarece nu vor exista nici montaniarzi nici girondini; să stea liniștiți și să fie ajutați să-i oferim Europei o imagină magică, să le fie arătat că în Franța nu a existat revoluție violentă, că a fost doar o schimbare de sistem, că cinstea a înlocuit corupția, suveranitatea poporului și dreptatea despotismul odios, forța și ordinea slăbiciunea, fraternitatea castele, tirania a fost schimbată de această formulă sublimă: Libertatea, Egalitate, Fraternitate, progres, civilizație, fericire pentru toți și toți pentru fericire!”

Guvernul a început însă să adopte reforme utopice, iar oamenii din Paris și din provincie au început să se teamă de muncitori la fel cum se temeau de revoluționari. Louis Blanc a proclamat ca obiectiv dominația proletariatului.

Excluși acum din guvern în mod legal, revoluționarii au fost obligați să caute noi pretexte pentru a ațâța poporul. Motivul l-a reprezentat o revoltă în Polonia înăbușită fără milă de trupele prusace pe 5 mai. Muncitorii din Paris au fost chemați să se adune cu miile pentru a protesta împotriva acestei manifestări de autoritate arbitrară. Drept consecință, pe 13 mai, o demonstrație a 5000-6000 de oameni s-a îndreptat spre Place de la Concorde, strigând: „Vive la Pologne!” Muncitorii din mulțime au venit cu bună credință să manifeste, așa cum li s-a spus, în favoarea Poloniei și nu aveau de gând să răstoarne Adunarea aleasă prin sufragiu universal. Dar, ca de obicei, agenții dezordinii s-au infiltrat în rândurile lor, oameni străini cu o înfățișare sinistră gata să ia fie partea poliției fie a gloatei pentru a provoca o răzmeriță, au apărut femei bine îmbrăcate, nu din popor, care incitau oamenii la violență.

La podul de la Concorde demonstranții păreau că ezită, dar Blanqui, care s-a pus pe sine în fruntea manifestanților, a strigat cât a putut de tare „Înainte!” și toată masa de oameni a luat-o spre palatul ocupat acum de Adunare. Numărul mic al soldaților din Garda Națională s-a dovedit incapabil să oprească valul de 150.000 de bărbați și femei, care împingeau cu o asemenea forță încât mulți au murit striviți la intrarea în palat.

În acel moment Lamartine, mai curajos decât predecesorii săi revoluționari de la 1792, a ieșit în fața Adunării și i-a înfruntat pe oameni.

„Cetățene Lamartine am venit să citim o petiție în Adunare o petiție în favoarea Poloniei”, a spus unul dintre lideri.

„Nu veți trece”, a răspuns categoric Lamartine.

„Dar cu ce drept ne împiedici să trecem? Noi suntem poporul. Prea multă vreme ai amăgit poporul cu fraze meșteșugite. Oamenii vor și altceva pe lângă fraze, vor să meargă ei înșiși în Adunare și să-și facă dorințele cunoscute.”

Cât de adevărat s-a dovedit cuvântul rostit în acel moment de o voce din mulțime: „Nefericiților, ce faceți? Dați înapoi cu un secol cauza libertății!”

În zadar au încercat cei care au stârnit revolta să o oprească. În timp ce mulțimea tot presa înainte spre holul Adunării, Thomas, Raspail, Barbes, Ledru Rollin, Buchez, Louis Blanc se chinuiau să-și facă auzite vocile în căldura sufocantă a zilei de mai și în mirosul gloatei. Aflat la masă, Louis Blanc a afirmat că poporul prin țipetele sale și-a încălcat propria suveranite. Poporul a răspuns prin strigătele „Trăiască Polonia!”, „Trăiască organizația muncii!”

Atacat cu arma inventată de el, Louis Blanc a fost redus la neputință. Nu teoreticianul era acela care îi amețea pe oameni cu cuvintele pe care ei le cereau, ci Blanqui, omul de acțiune, instigatorul la violență și la mânie.

„Blanqui! Unde este Blanqui? Îl vrem pe Blanqui!” strigau mulțimile. Și dintr-odată, înălțat pe umerii mulțimii, a apărut figura ciudată a celebrului agitator: un om mic, cocârjat prea devreme, cu ochi sălbatici, în care se vedeau săgeți de flăcări izvorâte din niște orbite îngropate adânc într-o față cu o paloare bolnavă, cu părul negru tuns ca un călugăr, având surtucul negru încheiat până la întâlnirea cu cravata neagră, mâinile ascunse de mănuși negre. La apariția acestei figuri sinistre s-a așternut o tăcere asupra mulțimii.

Modelându-se după starea audienței, Blanqui a ținut o tiradă cerând ca Franța să declare imediat război Europei pentru izbăvirea Poloniei – cu adevărat o măsură ciudată pentru a ușura nemulțumirea publică din Paris!

Între timp, Louis Blanc, având un steag polonez în mâini, făcea eforturi curajoase să-și recâștige popularitatea. Un discurs elocvent despre suveranitatea poporului a avut efectul scontat și printre strigătele „Trăiască Louis Blanc! Trăiască republica socială și democratică!” a fost la rândul său purtat în glorie pe umerii poporului. Dar emoția momentului s-a dovedit prea mare pentru un trup atât de fragil. Louis Blanc, cu fața asudând de transpirație a încercat în van să vorbească publicului, dar din buzele sale nu s-a auzit nimic și, lăsat în cele din urmă jos, a leșinat pe un scaun.

Băncile au început să se prăbușească sub greutatea din ce în ce mai mare a oamenilor, iar un container cu apă a inundat coridorul.

În acest moment, Huber, care la rândul său picase într-un leșin îndelungat, și-a recăpătat dintr-odată firea și urcându-se la tribună a declarat cu o voce de tunet că Adunarea a fost dizolvată în numele poporului.

În aceeași clipă, Buchez a fost îndepărtat de la locul său, Louis Blanc a fost împins de mulțime pe esplanada Invalizilor, Raspail a căzut leșinat pe peluză, Sobrier a fost purtat în glorie de muncitor, iar Huber a dispărut.

După care a urmat reacția inevitabilă. Trupele sosite au dispersat mulțimea, Barbes a fost arestat, Louis Blanc cu părul vâlvoi și haine rupte a reușit să scape de Gărzile Naționale și s-a

refugiat în Adunare, unde s-a trezit că este asaltat de țipete de indignare.

„Mereu vorbești doar de tine! Nu ai inimă în tine!”

În timpul acestor scene extraordinare desfășurate la Adunarea Națională, o altă mulțime de 200 de oameni a invadat Prefectura Poliției, unde Caussidi, urmând exemplul lui Potion de la 10 august, a rămas ascuns așteptând să vadă în ce direcție se mișcă lucrurile înainte de a face o mișcare. Confruntat de o mulțime furioasă de revoluționari nefericitul Caussidi, aflat până atunci în avangarda revoluției, a început să vorbească de autoritate constituțională și l-a amenințat pe un rebel că îl străpunge cu sabia.

Cu ajutorul Gărzii Republicane, Prefectura Poliției a fost în cele din urmă evacuată și peste tot prin Paris trupele au început să restabilească ordinea.

Represiunea nu are milă deoarece atacul a fost îngrozitor, scria Contesa d’Agoult.

Sunt cuvinte care ar trebui să fie veșnic în mintea creatorilor de revoluție. Cu cât mai groaznică revolta cu atât mai groaznică trebuie să fie rezistența, iar anarhia nu sfârșește în altceva decât în despotism.

Chiar și liderii revoluționari sunt obligați să admită consecințele reacționare ale evenimentelor de la 15 mai. În ceea ce-i privește pe oamenii înșiși, care sunt întotdeauna impresionați de desfășurarea autorității, ei iau partea învingătorilor. Pe 16 mai când conjurații arestați se îndreptau spre Vincennes, au auzit, în timp ce treceau prin foburgul St. Antoine, înjurăturile bărbaților, femeilor și copiilor, care în pofida căldurii extreme din acea zi, au urmărit căruțele cu sudalme pe buze până la primele case din Vincennes.

Dar această repulsie din partea poporului a fost doar ceva de moment. Nu a trecut mult până când socialiștii și-au recăpătat influența asupra poporului. În alegerile care au urmat pe 5 iunie, Pierre Leroux, Proudhon și Caussidi au câștigat iar situația a devenit și mai complicată prin alegerea lui Louis Napoleon Bonaparte.

Acum s-au dezvăluit pentru prima dată planurile imperialiste ale bonapartiștilor. Acum s-a auzit pentru prima dată strigătul „Trăiască Împăratul!”. Liderii acestei facțiuni și-au dat seama, la fel ca și socialiștii, că răsturnarea guvernului trebuie efectuată de o insurecție populară, iar armele obișnuite ale urii de clasă au fost folosite de ambele tabere cu o lipsă de scrupule identică.

La alegeri, majoritatea a fost obținută de monarhiști! Trei zile în iunie, toate partidele erau în stradă iar Gărzile Naționale au măturat cu toate.

Apoi au urmat trei zile înfricoșătoare, de la 22 iunie până pe 25. Au fost ridicate din nou baricade în stradă și s-a declarat război până la moarte republicii. Ca de fiecare dată în fiecare izbucnire a Revoluției Mondiale, tabăra insurgenților era compusă din elemente războinice, toate hotărâte să distrugă ordinea existentă și animate de idealuri contradictorii.

Nebunia maselor stârnite de clubiști a atins acum apogeul. În timp ce Barbes încerca în zadar să țină un discurs de la tribună a fost asaltat de un grup de nebuni, care se amenințau unii pe alții cu pumnii strânși, făcând de neauzit vocea oratorului.

Pentru a spori dezordinea, revolta a inclus, pe lângă muncitori ajunși la disperare din cauza foametei și a disperării, un număr de oameni cinstiți și creduli prostiți de agitatori: comuniști care visau la o utopie, deși în rândul lor fiecare avea propriul sistem și era în dezacord cu toți ceilalți; legitimiști care cereau restaurarea dinastiei de Bourbon în persoana Ducelui de Chambord; bonapartiști partizai ai regenței; și, în cele din urmă, scursura tuturor partidelor, condamnați și ratați; într-un cuvânt, dușmanii societății, oameni mânați de instinct spre ideile de revoluție, furt și jaf.

Împotriva acestei revolte îngrozitoare, trupele regulate întărite cu Gărzile Naționale aduse de peste tot din Franța au dovedit o determinare absolută și pe 26 iunie, după lupte sângeroase care au lăsat nu mai puțin de 10.000 de morți în Paris, tulburările s-au potolit. Revoluția s-a răspândit în Germania, Austria, Italia, Anglia și Spania dar a fost reprimată peste tot. Apoi a venit Marix și a organizat Partidul Revoluției pentru a realiza o revoluție de succes.

În Franța Napoleon a preluat rapid puterea și a organizat alegeri. Toți oamenii din Franța au

votat iar oamenii s-au pronunțat covârșitor, șapte milioane față de 700.000, pentru a-l înscăuna împărat, ceea ce arată ce credeau oamenii atunci când aveau șansa să aleagă. Cineva a întrebat: De ce l-ați ales pe Napoleon, ce are special? Răspunsul a fost următorul: Cum puteam să nu-l votez pe Napoleon după am fost cu Napoleon (strămoșul său) în Rusia?”